

WWF Ελλάς

Λεμπέση 21
117 43 Αθήνα

Τηλ: 210 3314893

Φαξ: 210 3247578

tnantsou@wwf.gr

www.wwf.gr

ΕΚΤΑΚΤΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Προς τα μέλη της Βουλής των Ελλήνων

8 Απριλίου 2019

Θέμα: «I. Κύρωση της Συμφωνίας για την Ασιατική Τράπεζα Υποδομών και Επενδύσεων, II. Εναρμόνιση του Κώδικα Φ.Π.Α. με την Οδηγία (ΕΕ) 2016/1065, III. Ενσωμάτωση των σημείων 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 2 και των άρθρων 4,6,7 και 8 της Οδηγίας 1164/2016, IV. Τροποποίηση του ν. 2971/2001 και άλλες διατάξεις.»

Αξιότιμα μέλη της Βουλής των Ελλήνων.

Το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου περιλαμβάνει την επί της ουσίας κατάργηση του προστατευτικού καθεστώτος για την παράκτια και παρόχθια ζώνη της χώρας.

Δεδομένου ότι με το νομοσχέδιο αυτό επιχειρείται για πρώτη φορά τακτοποίηση αυθαιρέτων κατασκευών στην παράκτια και την παρόχθια ζώνη της χώρας, θέλουμε να θέσουμε υπόψη σας κατ' αρχήν τις εξής επισημάνσεις:

Κακή νομοθέτηση: Ενώ το νομοσχέδιο αυτό αφορά κατά πρώτο λόγο την κύρωση διεθνούς σύμβασης, συγκεκριμένα συμφωνίας για την Ασιατική Τράπεζα, σε αυτό προσκολλάται μια σειρά ρυθμίσεων άσχετου αντικειμένου.

Οι αρχές καλής νομοθέτησης, που θεσμοθετήθηκαν με τον νόμο 4048/2012 για τη ρυθμιστική διακυβέρνηση, τελικά κάθε άλλο παρά αυτονόητες είναι.

Το υπό ψήφιση σχέδιο νόμου παραβιάζει τις περισσότερες από τις παραπάνω αρχές. Ίσως η μόνη αρχή που μερικώς τηρείται είναι η σαφήνεια του περιεχομένου: οι ρυθμίσεις ειδικά του άρθρου 34 αποσκοπούν με σαφήνεια στην **ένταση της ανασφάλειας δικαίου**, την **ανισονομία** και επιβράβευση όσων επιδεικνύουν ασέβεια προς τους νόμους, και την **αδιαφάνεια**. Το σχέδιο νόμου χαρακτηρίζεται επίσης από έλλειψη δημοκρατικής νομιμοποίησης, καθώς το Υπουργείο Οικονομικών απέφυγε συνειδητά την υποβολή του σε δημόσια διαβούλευση, αν και όλοι γνωρίζουμε πως το νομοσχέδιο αυτό κυοφορείται εδώ και τουλάχιστον έναν χρόνο.

Αλήθεια, το Γραφείο Καλής Νομοθέτησης της κυβέρνησης πώς ακριβώς διασφαλίζει την καλή νομοθέτηση, όταν στη Βουλή κατατίθενται προς ψήφιση τέτοια σχέδια νόμου;

Ανασφάλεια δικαίου: Όλο το θεσμικό πλαίσιο τακτοποίησης αυθαιρέτων επιτείνει την ανασφάλεια δικαίου. Όταν είναι τόσο προφανές πως η Βουλή μεριμνά κατά συρροή για την 'τακτοποίηση' όσων προβαίνουν σε αυθαιρέσεις, παραβιάζοντας σημαντικές διατάξεις της νομοθεσίας για τη δόμηση, τη χωροταξία και την προστασία του περιβάλλοντος, πώς μπορούν οι πολίτες να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη σε ένα κράτος δικαίου που η ίδια η νομοθετική εξουσία καταργεί;

Αλγεινή εντύπωση προκαλεί και η τακτοποίηση παρανομιών που συνδέονται με συμβάσεις παραχώρησης (προφανώς κατά παράβαση των ειδικότερων όρων των τελευταίων), ή με αναπτυξιακούς νόμους (άρθρο 28). Εξίσου αλγεινή εντύπωση προκαλεί και η 'τιμωρία' όσων αρχών έδρασαν σύννομα και εγκαίρως, μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, για να προστατεύσουν τον κοινόχρηστο χώρο της παράκτιας ζώνης, με την «τακτοποίηση» ακόμα και αυθαιρέτων κατασκευών για τις οποίες έχει εκδοθεί πρωτόκολλο κατεδάφισης (άρθρο 34).

Ανισονομία: Αποκορύφωμα της ανισότητας των πολιτών απέναντι στον νόμο αποτελεί το άρθρο 34 - ένα από τα χειρότερα επεισόδια κάκιστης νομοθέτησης υπέρ παρανομούντων εις βάρος της κοινής φυσικής κληρονομιάς. Το άρθρο καταργεί αναδρομικά την απαίτηση παραχώρησης της (απλής ή μη) χρήσης αιγιαλού, για όσους ιδιώτες ή φορείς πρόλαβαν να υλοποιήσουν τις επεμβάσεις τους μέχρι την 28.7.2017, με την κατάλληλη αξιοποίηση της ανοχής, της αδυναμίας, της βραδυπορίας ή της αδιαφορίας των αρχών. Παράλληλα, καταργείται ακόμα και το χρονικό όριο τακτοποίησης αυθαιρέτων της 28.7.2011 (που, τόσο υποκριτικά όπως αποδεικνύεται, ονομάστηκε «κόκκινη γραμμή»), ενώ η «τακτοποίηση» των παρανομιών του Δημοσίου και φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα (με το άρθρο 28 του νομοσχεδίου) αποτελεί μία ακόμα πράξη περιφρόνησης προς τον απλό πολίτη.

Επί του συγκεκριμένου σχεδίου νόμου, και ειδικότερα επί του τέταρτου μέρους που αφορά τη μαζική τροποποίηση του ν. 2971/2001 για τον αιγιαλό, επισημαίνουμε τα εξής:

Άρθρο 33 – Παραχωρήσεις χρήσης: Η παρ. 2 εδ. δ) της αποτελεί την απόδειξη της προνομιακής μεταχείρισης μεγάλων εξορυκτικών εταιρειών με εύκολες διαδικασίες κατά τη φάση της έρευνας, πχ για υδρογονάνθρακες. Για πρώτη φορά, με γενική διάταξη, είναι δυνατή η παραχώρηση για έρευνες ενεργειακών αποθεμάτων όχι μόνο της παράκτιας και παρόχθιας ζώνης, αλλά και του βυθού και του υπεδάφους του στις εταιρείες αυτές. Επιπλέον, η εξίσωση κατά τη φάση της παραχώρησης με απλή υπουργική απόφαση, των δραστηριοτήτων επιστημονικής έρευνας με την έρευνα για ενεργειακά ορυκτά αποτελεί προφανώς απόπειρα εξωραϊσμού των ερευνών για υδρογονάνθρακες: οι έρευνες για πετρέλαια μόνο επιστημονικής αξίας δεν είναι, καθώς πάντα διενεργούνται από πετρελαϊκές εταιρείες, και παράγουν γνώση που ανήκει αποκλειστικά σε αυτές, με αποκλειστικό σκοπό την εκμετάλλευση των αποθεμάτων και όχι την πρόοδο των επιστημών.

Άρθρο 34 - Τακτοποίηση αυθαιρέτων σε ακτές: Οι ρυθμίσεις του άρθρου 34 ανοίγουν για πρώτη φορά το αδιανόητο κεφάλαιο της μαζικής τακτοποίησης παρανομιών στη ζώνη αιγιαλού, παραλίας και όχθης ποταμών – λιμνών. Θυμίζουμε ότι κατά το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ 232/2017) δεν δύνανται κατά κανόνα να υπαχθούν στη νομοθεσία περί αυθαιρέτων αυθαίρετες κατασκευές ή χρήσεις που βρίσκονται στον αιγιαλό ή στον παλαιό αιγιαλό.

Ως ιδιαίτερως σκανδαλώδης επισημαίνεται η διάταξη της παρ. 1.β) του άρθρου 34, με την οποία, κατά παρέκκλιση κάθε διάταξης, για πρώτη φορά επιχειρείται υπέρβαση της «κόκκινης γραμμής» τακτοποίησης αυθαιρέτων ανεγερθέντων μέχρι την 28.07.2011. Η πρόβλεψη ότι θα μπορούν να υπάγονται σε διαδικασία τακτοποίησης έργα και κτίσματα χωρίς άδεια, τα οποία κατασκευάστηκαν μετά από αυτή την ημερομηνία, δίνει πράσινο φως στη διαίωνιση της παρανομίας και γελοιοποιεί κάθε ισχυρισμό ότι η νομοθεσία για τα αυθαίρετα βάζει 'τέλος' στην αυθαίρετη δόμηση.

Δεν δικαιολογείται καμία απολύτως οριζόντια εξαιρεση υπέρ έργων «εθνικής σημασίας» και υποδομών: τα έργα αυτά οφείλουν να είναι υποδειγματικά, τηρώντας αυστηρά το γράμμα και το πνεύμα της περιβαλλοντικής, χωροταξικής και τεχνικής νομοθεσίας, και εφαρμόζοντας τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, όπως επιβάλλεται για μία χώρα με τις ιδιαιτερότητες της Ελλάδας. Το ίδιο ακριβώς θα πρέπει να ισχύσει και για έργα τα οποία έχουν μία «περιβαλλοντική» διάσταση, όπως τα έργα ΑΠΕ, φορέων διαχείρισης, ή έργα που εκμεταλλεύονται κατεξοχήν παράκτιους και θαλάσσιους πόρους, όπως οι υδατοκαλλιέργειες και τα λιμενικά και ναυαθλητικά έργα (πρβλ. παρ. 1 α) και 1 β) του ίδιου άρθρου).

Ειδικότερα όμως όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, το WWF Ελλάς αντιμετωπίζει κάθε προοπτική τακτοποίησης παρανομιών ως ιδιαίτερως απαράδεκτη. Η ανάπτυξη της καθαρής ενέργειας πρέπει να αντιμετωπίζεται ως υποδομή κρίσιμης περιβαλλοντικής ωφέλειας, καθώς αποτελεί λύση στο κορυφαίο πρόβλημα της κλιματικής κρίσης. Θεωρούμε επιβεβλημένο κάθε έργο ΑΠΕ να τηρεί μέχρι κεραίας την περιβαλλοντική νομοθεσία και να εφαρμόζει εθελοντικά τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές για τη μείωση των επιπτώσεων στο τοπικό περιβάλλον.

Η επισήμανση στην παρ. 1.α) ότι οι σκανδαλώδεις ρυθμίσεις τακτοποίησης παράνομων κατασκευών δεν καλύπτουν κατοικίες μόνο ως ειρωνεία μπορεί να εκληφθεί: κατά πάγια ελληνική εμπειρία, αποτελεί κοινό μυστικό ότι μόλις ανοίξει η ευκαιρία για τακτοποιήσεις είναι θέμα χρόνου η διεύρυνση της εφαρμογής της νομιμοποίησης παρανομιών.

Εάν πραγματικά το Υπουργείο Οικονομικών και κάθε συναρμόδιο υπουργείο θέλει να θέσει ένα οριστικό τέλος στη διάχυτη πλέον και ανεξέλεγκτη παρανομία εις βάρος του δημόσιου φυσικού χώρου, θα πρέπει:

- Να θέσει ως άμεση προτεραιότητα την επιβολή και απαρέγκλιτη είσπραξη προστίμων για την αυθαίρετη δόμηση και τις παράνομες αλλαγές χρήσεων γης.
- Να δηλώσει με διαφάνεια ποιες συγκεκριμένα είναι οι παράνομες επεμβάσεις και κατασκευές των οποίων τη νομοθετική τακτοποίηση επιδιώκει και με ποια κριτήρια αξιολογεί την πράξη τακτοποίησής τους ως «δημόσιο συμφέρον». Κάθε συγκεκριμένη τακτοποίηση θα πρέπει να υπόκειται σε διαφανή διαδικασία περιβαλλοντικής εκτίμησης και ο κατάλογος των υπό τακτοποίηση αυθαιρέτων επεμβάσεων με χάρτη και ιδιαίτερη επισήμανση όσων βρίσκονται μέσα σε προστατευόμενες περιοχές, να εγκρίνεται από τη Βουλή με νόμο. Οι βουλευτές θα πρέπει κάποια στιγμή να αναλάβουν το βάρος της ευθύνης για όλες τις παρανομίες που τακτοποιούνται.
- Να δημοσιοποιήσει τον κατάλογο των αυθαιρέτων που δηλώνονται στο αδιαφανές Σύστημα Διαχείρισης και Δηλώσεων Αυθαιρέτων Κτισμάτων του ΤΕΕ.

Με την ευκαιρία αυτή, θα θέλαμε για άλλη μια φορά να ζητήσουμε την προσοχή σας και τις δικές σας παρεμβάσεις για να σταματήσει η σκανδαλώδης και δίχως κανένα όριο νομιμοποίηση περιβαλλοντικών εγκλημάτων, όπως οι αυθαιρέσεις στην παράκτια και παρόχθια ζώνη. Δυστυχώς, μέχρι σήμερα καμία έκθεση δεν έχει δημοσιευθεί σχετικά με το ύψος των εσόδων που η πολιτεία έχει απεμπολήσει από την είσπραξη των επιβληθέντων προστίμων για αυθαίρετα με βάση την ισχύουσα νομοθεσία για τον αιγιαλό και την παραλία.

Τελικά, πώς ορίζει το δημόσιο συμφέρον η Βουλή των Ελλήνων; Κατά τη γνώμη μας, το δικαίωμα στην αυθαιρέσια και κακοποίηση του κοινού μας φυσικού πλούτου, έναντι μικρού οικονομικού τιμήματος, δεν ικανοποιεί ούτε ίχνος από το δημόσιο συμφέρον. Αντίθετα, η ισχυρή πολιτική και κοινοβουλευτική στήριξη για αυστηρή εφαρμογή των νόμων για την πάταξη του περιβαλλοντικού εγκλήματος, μέσα από την ενεργοποίηση της Δικαιοσύνης και την είσπραξη αποτρεπτικά υψηλών προστίμων, αποτελεί τη μόνη ξεκάθαρη πολιτική προάσπιση του συμφέροντος της ελληνικής κοινωνίας και των επόμενων γενεών.

Τα νομοσχέδια για τον αιγιαλό, με πρώτο εκείνο του 2014 που δικαιολογημένα ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών, δεύτερο το σχέδιο που διέρρευσε τον Μάιο του 2018 και πιο πρόσφατο αυτό που κατατέθηκε στη Βουλή δίχως καμία απολύτως δημόσια διαβούλευση το απόγευμα της Παρασκευής 5 Απριλίου 2019, αποτελούν απόδειξη πως ήρθε επιτέλους η στιγμή να αλλάξει η αναχρονιστική πολιτική αντιμετώπισης της παράκτιας και παρόχθιας ζώνης ως αποκλειστικά οικονομικής περιουσίας του κράτους. Η διοίκηση των αιγιαλών, παραλιών, θαλάσσιου πυθμένα και οχθών ποταμών και λιμνών από το Υπουργείο Οικονομικών, με τους εισπρακτικούς όρους τους οποίους παγίως προτάσσει, αποστερεί την κρίσιμη σημασία παράκτια ζώνη από την οικοσυστημική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση που είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική προστασία της.

Ζητάμε:

1. Την απόσυρση όλων των άρθρων περί αιγιαλού του σχεδίου νόμου «Κύρωση της Συμφωνίας για την Ασιατική Τράπεζα Υποδομών και Επενδύσεων κλπ» και, σε περίπτωση επιμονής από το Υπουργείο Οικονομικών, καταψήφιση τουλάχιστον του άρθρου 34.
2. Διαμόρφωση και διαφανή δημόσια διαβούλευση για σύγχρονο και αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο που θα διέπεται από τις εξής αρχές:
 - α) Αντιμετώπιση της παράκτιας ζώνης ως πολύτιμου, αναντικατάστατου και σπουδαίας σημασίας εθνικού κεφαλαίου και ως κρίσιμης υποδομής προστασίας και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.
 - β) Ενιαία οριοθέτηση της παράκτιας ζώνης.
 - γ) Θέσπιση, εντός της παράκτιας ζώνης, αδόμητης ζώνης για νέες κατασκευές στα τουλάχιστον 100 μ. από τον αιγιαλό.
 - δ) Κατοχύρωση της απρόσκοπτης πρόσβασης σε όλη την έκταση αιγιαλού και παραλίας.

- ε) Ολοκληρωμένη διαχείριση της παράκτιας ζώνης.
 - στ) Άμεση καταγραφή και δημοσιοποίηση όλων των αυθαιρέτων σε αιγιαλό και παραλία, επιβολή και είσπραξη των προστίμων.
 - ζ) Διασφάλιση της προστασίας και οικοσυστημικής διαχείρισης.
3. Μεταφορά της ευθύνης διαχείρισης της παράκτιας ζώνης στο αρμόδιο υπουργείο για το περιβάλλον και τις προστατευόμενες περιοχές.

Περισσότερες πληροφορίες:

Γιώργος Χασιώτης, Νομικός συντονιστής, g.chasiotis@wwf.gr

Θεοδότη Νάντσου, Επικεφαλής πολιτικής, tnantsou@wwf.gr